

Україна у фокусі

9 – 15 червня

2014 року

ЗМІСТ

<i>I. Огляд політичних подій за тиждень.....</i>	<i>3</i>
<i>II. Аналітична довідка.....</i>	<i>5</i>
ПЕРШІ КРОКИ ПОРОШЕНКА НА ПОСАДІ ПРЕЗИДЕНТА: ВЕЛИКІ СПОДІВАННЯ.....	5

I. Огляд політичних подій за тиждень

9
червня

У суботу, 7 червня, пройшла церемонія інавгурації Президента Петра Порошенка. У своїй промові Президент окреслив головні цілі перебування на посаді. Зокрема, він наголосив, що Україна була і залишиться унітарною державою, українська мова буде єдиною державною, а Крим обов'язково повернеться до складу України. Президент також зазначив, що економічну частину угоди з ЄС потрібно підписати до 27 червня. Крім того, Порошенко запропонував мирний план з врегулювання конфлікту на сході країни, який передбачає амністію для тих, хто не вчинив злочинів, дострокові місцеві вибори на Донбасі та коридор для виведення з країни росіян, що воюють на боці самопроголошених ДНР і ЛНР.

10
червня

Президент України Петро Порошенко провів перші кадрові призначення. Так, головою Адміністрації президента призначено экс-власника медіахолдингу УМН Бориса Ложкіна, першим заступником голови АП став член фракції «Батьківщина» Геннадій Зубко, а заступником голови АП – Олег Рафальський. Прес-секретарем Президента став ведучий 5 каналу, що належить Порошенкові, Святослав Цеголко.

11 червня

Чергові раунди переговорів між Україною і Росією за участю Єврокомісії з газового питання завершилися нічим. Як зазначив прем'єр-міністр Арсеній Яценюк, Україна відмовився від запропонованої Москвою знижки, тому що наполягає, щоб зниження ціни було прописане в контракті, а не запроваджувалось рішенням уряду Росії. Глава Міненерговугілля Юрій Продан назвав умови Росії неприйнятними і заявив, що Україна подаватиме у Стокгольмський арбітраж. У свою чергу, президент РФ Володимир Путін заявив, що Росія запропонувала Україні умови щодо газу такі самі, як і при Януковичу, тому у разі відмови від цієї пропозиції Росія перейде на «зовсім іншу стадію» відносин з Україною.

З початку антитерористичної операції в Донецькій і Луганській областях України загинуло понад 250 цивільних осіб. Про це повідомив перший заступник міністра охорони здоров'я Руслан Салютін. За даними бюро судово-медичних експертиз, в Луганській області зафіксовано загибель 30 осіб, смерть яких пов'язана із збройним конфліктом. У Донецькій області у зв'язку зі збройним конфліктом загинуло 220 громадян.

12
червня

Газпром більше не переноситиме термінів переведення на передоплату «Нафтогаз України». Про це повідомив глава «Газпрому» Олексій Міллер. Він додав, що останній термін оплати боргу 16 червня. Україна, за його словами, має сплатити 1,951 млрд дол. боргу за газ.

З території Російської Федерації в Україну прорвалися три російські танки Т-72. Під прикордонним містечком Сніжним відбувся бій. За словами міністра внутрішніх справ Арсена Авакова, один із російських танків був знищений, військова техніка бойовиків самопроголошеної Донецької Народної Республіки була перехоплена.

Угоду про асоціацію між Україною та ЄС буде підписано не пізніше ніж 27 червня. Про це запевнили у представництві Євросоюзу в Україні. У відомстві спростували інформацію про можливе перенесення дати підписання угоди про асоціацію з ЄС.

Петро Порошенко провів телефонну розмову з Володимиром Путіним. Про це повідомив прес-секретар глави української держави Святослав Цеголко. За словами речника президента, під час телефонної розмови Петро Порошенко назвав неприйнятною ситуацію, коли через державний українсько-російський кордон на територію України потрапили танки. Крім того, в прес-службі Порошенка повідомили, що сторони обговорили мирне врегулювання ситуації на сході України.

Кордон з Росією найближчим часом буде заблоковано. Про це повідомив керівник Антитерористичного центру Василь Крутов. За його словами, Україна за всі роки незалежності не очікувалось агресії з цієї сторони, тому фізично неможливо було миттєво закрити кордон. Але ми швидко вчимось і робимо правильні висновки. Зараз здійснюються необхідні переміщення сил, що дасть можливість вже найближчими днями забезпечити блокування кордону.

14
червня

У ніч з 13 на 14 червня терористи пострілами із зенітної установки та крупнокаліберного кулемета збили військово-транспортний літак Повітряних Сил Збройних Сил України ІЛ-76, який здійснював перевезення особового складу з метою ротації, при заході на посадку в аеропорту Луганськ. Генпрокуратура України заявила, що на борту літака перебувало 40 українських військовослужбовців і дев'ять членів екіпажу, всі вони загинули. Президент України — Верховний Головнокомандувач Збройних Сил України Петро Порошенко висловив глибокі співчуття родинам загиблих українських військових та прикордонників і оголосив траур на неділю, 15 червня, в зв'язку з загибеллю українських військових і прикордонників, задіяних в АТО на південному сході України.

II. Аналітична довідка

ПЕРШІ КРОКИ ПОРОШЕНКА НА ПОСАДІ ПРЕЗИДЕНТА: ВЕЛИКІ СПОДІВАННЯ

7 червня відбулася офіційна інавгурація новообраного Президента України Петра Порошенка, а вже 10 червня він призначив головою президентської адміністрації бізнесмена Бориса Ложкіна. Того ж дня керівником Державного управління справами було призначено колишнього радника экс-мера Києва Леоніда Черновецького Сергія Березенка, а прес-секретарем президента – журналіста «5 каналу» Святослава Цеголка. Протягом першого тижня своєї президентської каденції Порошенко також устиг здійснити телефонну розмову зі своїм російським колегою Володимиром Путіним, заявити про існування плану врегулювання ситуації на Донбасі та можливість провести круглий стіл у Донецьку за участю всіх сторін конфлікту.

*Як оцінити перші дії Порошенка
на посаді президента?
Чого чекати від Порошенка
в найближчому майбутньому?*

Бізнес на службі держави

Призначення Ложкіна головою Адміністрації Президента (АП) стало великою несподіванкою для українських оглядів, які очікували, що цю посаду обійме людина з обойми політичних діячів. Утім, його можна пояснити, якщо взяти до увагу постать самого Порошенка як успішного бізнесмена. Очевидно, що в Ложкіні, який був одним із його бізнес-партнерів, він побачив ефективного та досвідченого менеджера, здатного успішно виконувати покладені на нього завдання. Це може вказувати на те, що Порошенко сприймає АП інакше, ніж це робили його попередники: не як інституційний механізм розширення свого політичного впливу, а радше як інструмент реалізації власних повноважень. Позитивний момент такого підходу може полягати в тому, що голова АП нарешті почне виконувати свої природні повноваження керівника президентської канцелярії, а не

перебиратиме на себе невластиві і не передбачені Конституцією функції неформального курування політичними процесами в країні, як це робили попередні керівники АП – зокрема Сергій Львовичкін, Віктор Балага і Віктор Медведчук.

З іншого боку, зауваження може викликати сам підхід Порошенка до кадрових призначень, який поки що полягає в особистій лояльності нових посадовців до президента. Це стосується як Ложкіна, так і Березенка та Цеголка, які хоч і по-різному, але зарекомендували себе прихильниками Порошенка. Небезпека такого підходу полягає у можливості принесення в жертву професійних якостей кандидатів в обмін на їх відданість главі держави. Зважаючи на відсутність досвіду державного управління у Ложкіна, прогнозувати його придатність до нової посади поки що важко, однак головна загроза, вочевидь, полягатиме в конфлікті його

інтересів як державного чиновника і бізнесмена. Останнє не меншою мірою стосується і самого Порошенка, президентська каденція для якого стане справжнім випробуванням його здатності підпорядкувати свої бізнесові інтереси державним. Якщо ж глава держави й надалі робитиме призначення зі складу знайомого йому середовища підприємців, то

таке завдання ускладниться й необхідністю здійснювати аналогічний контроль над їхньою діяльністю. Крім того, очевидною слабкою стороною призначень за критерієм лояльності є непублічність цього процесу, а отже, його результати потребуватимуть особливо пильного контролю з боку громадянського суспільства.

Менше слів, більше дій

Не менш пильно українська громадськість стежила за першими кроками Порошенка щодо врегулювання ситуації на Донбасі та пов'язаних із цим стосунків із Росією. Попри те, що президент уже встиг оголосити про план вирішення донбаської проблеми, його конкретного змісту поки не було оприлюднено. Поза тим, якщо елементом цього плану стане згаданий Порошенком круглий стіл за участю всіх учасників конфлікту в регіоні, це може мати небажані наслідки. Проведення такого круглого столу на цьому етапі може, по-перше, призвести до легітимації озброєних сепаратистів як сторони, чії вимоги слід враховувати, та заочного виправдання їх злочинних дій щодо місцевого населення. По-друге, це також може зіграти на руку Москві, яка досі намагається зобразити сепаратистів окремою силою, на яку вона не має жодного впливу. Тому запрошення бойовиків до будь-яких переговорів створить враження їхньої самостійності й одразу виведе з-під удару Росію, яка насправді несе головну відповідальність за виникнення конфлікту на Донбасі. Відповідно, подібний круглий стіл можна організувати лише після

нейтралізації всіх озброєних сепаратистів і відновлення ладу на Донбасі – лише в такому разі його учасниками можуть стати справжні виразники інтересів місцевого населення, які не брали участь в диригованих Росією бойових діях.

Марність переговорів з місцевими сепаратистами й іноземними окупантами на цьому етапі яскраво продемонстрували події 12 червня, коли одночасно з телефонною розмовою президентів України та Росії та офіційним визнанням Москвою новообраного українського президента на територію України проникнули російські танки. Ці події вкотре продемонстрували прірву між словами і діями російського керівництва, яку Порошенко має обов'язково враховувати, маючи справу з Путіним. Очевидно, що ситуацію ускладнює те, що Україні в будь-якому разі доведеться мати офіційні контакти з Росією – бодай у питанні купівлі російського газу, від якого українська економіка досі залежна. Однак видається, що новообраному президентові слід робити акцент не на пошуку домовленостей зі своїм північним сусідом, а на оптимізації та збільшенні ефективності

антитерористичної операції на Донбасі. Зважаючи на політичні навички і конституційні повноваження Порошенка, найбільшим його внеском у цю справу може стати залучення дипломатичної та матеріальної допомоги з боку іноземних держав, у чому йому може допомогти подальше погіршення міжнародного

іміджу Росії та великий кредит довіри, отриманий на президентських виборах. Найближчі місяці мають стати тим вікном можливостей, яким він може скористатися, аби зрештою ліквідувати загрозу проросійського сепаратизму на Донбасі.

Висновки

Таким чином, перші призначення Петра Порошенка у статусі президента засвідчили його схильність розв'язувати кадрові питання з позиції особистої лояльності та безвідносно до політичних чи партійних обмежень. Це може мати як позитивні, так і негативні наслідки, призвівши у кращому разі до створення професійної команди технократів, а в гіршому – до поширення непотизму й кумівства. У питаннях боротьби з сепаратизмом на Донбасі та відносин із Росією Порошенко поки не встигнув представити детальний план дій чи реалізувати конкретні кроки, однак продовження російської агресії в умовах сприятливої для України міжнародної кон'юнктури має спонукати нового президента до активних дій щодо нейтралізації проросійських бойовиків у Донецькій і Луганській областях.

«Україна у фокусі» – щотижневий інформаційно-аналітичний бюлетень Фонду «Демократичні ініціативи імені Ілька Кучеріва» (<http://dif.org.ua>).

Аналітики фонду «ДІ»:

Ірина Бекешкіна

Марія Золкіна

Юлія Ільчук

Олексій Сидорчук

Головний редактор випуску: Ірина Філіпчук